

Ann Cleeves

Kulovalkea

Suomentanut Annukka Kolehmainen

Karisto
Hämeenlinna

Englanninkielinen alkuteos *Wild Fire*

Copyright © Ann Cleeves 2018

First published in Great Britain in 2018 by MacMillan
an imprint of Pan MacMillan

Suomenkielinen laitos © Karisto/Kustannusosakeyhtiö Otava 2021

ISBN 978-951-1-38077-1

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2021

*Tim Cleevesin, aviomiehen ja ystävän,
muistolle*

Kiitokset

Tämä on Shetlanti-sarjani viimeinen kirja, ja haluaisin kiittää kaikkia niitä, jotka innoittivat ja tukivat minua matkan varrella. On röyhkeää kirjoittaa niin erityisestä paikasta ulkopuolisena, mutta shetlantilaiset ovat auttaneet minua auliisti kautta linjan. Erityiskiitos Ingirid Eunsonille ystävyydestä ja tarinoista.

Kiitan Aberdeenin-tukijoukkojani – James ja Nicola Grieveä sekä Lorna ja Robbie Dawsonia – ystävällisyydestä ja auliista asiantuntija-avusta tiedeasioiden kanssa tunaroivalle. James, Nicola ja Lorna mainitaan *Kulovalkeassa*, mutta Robbienkin pitäisi olla mukana! Robert Moncrieff pääsi kirjaan vaimonsa ansiosta, joka teki avokätisen lahjoituksen Bardseyn lintuasemalle. Kiitokset molemmille.

Olen työstänyt Shetlanti-sarjaa monen eri kustannustoimitajan kanssa, joista jokaista haluaisin nyt kiittää. Tarinoideni menestys on myös teidän ansiotanne, Sarah Adams, Julie Crisp, Catherine Richards, Vicki Mellor ja Marcia Markland.

Pan Macmillan on kustantanut kirjojani niin pitkään, että tunnen jo kuuluvani perheeseen. On mahdotonta mainita erikseen jokaista sen lukuisista jäsenistä, mutta haluaisin kiittää kaikkia ystävällisyydestä ja pitkämielisyydestä. Myös Maura Wildingistä on tullut osa tiimiäni: hän on paitsi loistava tiedottaja myös ystävä ja neuvonantaja. Lisäksi kiitoksen ansaitsevat kaikki Minotaurissa USA:ssa, etenkin Sarah Melnyk ja Martin Quinn.

Viimeisenä vaan ei vähäisimpänä valtaiset kiitokset agentileni Sara Mengucille ja hänen kollegoilleen ympäri maailmaa. Erityismaininnan saa USA:n Moses Cardona, jota saan kiittää kaikkien aikojen parhaista palkintogaalan etkoista.

LUKU 1

Emma istui pikkukivitörmällä ja katseli nuoria, jotka kyhäisivät kokkoa alas rannan tuntumaan. He kiskoivat ajopuunkappaleita kekoon lievittääkseen pitkästymistään. Deltanessissa ei pahemmin tapahtunut. Se oli liian syrjässä, jotta sieltä olisi kätevästi päässyt viettämään baari-iltaa Lerwickiin, ja viimeisetkin bussit lähtivät takaisin jo kauan ennen valomerkkiä. Oli kirkas, tyyni yö, ja valo hiipui hitaasti. Kuukauden kuluttua olisi jo juhanus. Emmakin istuskeli rannalla silkkää pitkästymistään. Lap-sena hän oli janonnut tylsyyttä – tyyniä, tavallisia päiviä, jolloin ilmassa ei tuntunut kireyttä. Koulua, läksyjä ja yhteisiä aterioita, jotka eivät päättyneet kiukkuun, karjuntaan tai joskus pahempaankin. Nyt hän ajatteli itsekin perineensä jännityksen janon ja kaipuun haastaviin, toiminnantäyteisiin päiviin – halun ravistella muita. Tarpeen panna tuulemaan.

Hän tuijotti horisonttiin, jossa taivas ja meri sekoittuivat, ja mietti, miksi sitten työskenteli edelleen täällä Deltanessissa lastenhoitajana. Pieni ääni kuiski, että hän oli jäänyt Shetlantiin, koska pelkäsi saarten ulkopuolista maailmaa. Hän oli turvassa täällä, tiiviissä yhteisössä, jossa hän tiesi paikkansa. Jos häntä ei olisi pelottanut niin kovasti, hän olisi pysynyt Daniel Flemingin rinnalla, karannut tämän kanssa etelään ja ryhtynyt taiteilijaksi, malliksi tai vaatesuunnittelijaksi. Emma vaiens sisäisen äänensä. Hän ei halunnut myöntää pelkoaan. Ei elämä täälläkään ollut hullumpaa. Siinä oli omat etunsa. Hän otti laukustaan pullon. Ei uudesta, upeasta laukustaan, joka lojui hänen sängyllään

muistuttamassa shetlantilaiselämän hyvistä puolista, vaan kassista, jonka hän oli ommellut jäännöstilkuista. Hän kulautti vodkaa ja tarjosi sitten pulloa vieressään istuvalle miehelle.

Magnie Riddell ojensi pullon takaisin ja hivutti kätensä Emman ympärille. Pian hän yrittäisi tunkea kielensä Emman suuhun. Ajatus tuntui aavistuksen kuvottavalta. Emma piti miehistä mutta halusi tapailla heitä omilla ehdoillaan: toisinaan hän ajatteli, että seksi oli täysin yliarvostettua. Vaikka Magnie oli kiltti ja Emman isän täydellinen vastakohta, fyysinen läheisyys teki tiukkaa.

Kokko oli sytytetty. Liekit hohkasivat kuumaa aina rantatörmälle saakka, ja kipinät kiemursivat taivaalle. Rannalla nuoret kierrättivät olut- ja siideritölkkejä. He hoilasivat Emmalle tuntematonta veisua, ehkä jonkin urheilujoukkueen kannustuslaulua tai Up Helly Aa -tulifestivaalilta vohkittua viisunpätkeä. Silloin Emman takaa kuului pikkukivien kilahtelua ja rahinaa, ja hän näki kouluikäisen lapsen seisovan penkereen harjalla. Lapsi tuijotti tulta ilmeisen lumoutuneena. Emma tunnisti hänet välittömästi. Lapsi oli Christopher, Daniel Flemingin outo poika.

Rannalla juhlivat nuoret huomasivat pojan, ja kaikkien katseet kääntyivät kohti häntä. Nuoret alkoivat nauraa ja huudella. Magnie kiskaisi kätensä pois ja kääntyi kohti Emmaa. Hän selvästi odotti Emman menevän väliin ja ottavan Christopherin hoiviinsa. Emmalla oli kuitenkin vapaailta, ja sitä paitsi hänellä oli tylsää. Hän katseli rannan tapahtumia ja hymyili.

LUKU 2

Magnie Riddell tunsi itsensä vanhaksi. Hänen ei olisi pitänyt istua täällä kakaroiden kanssa: juttu kantautuisi äidin korviin, sillä juorut levisivät Deltanessissa jopa nopeammin kuin hänen lapsuudessaan. Silloin pienestä pahanteosta saattoi vielä päästä kuin koira veräjältä. Nyt jopa äiti oli Facebookissa, ja jo pelkkä kuva Magniesta istumassa Emman vieressä rannalla, liekkien kajo kasvoilla ja pullo kourassa, käynnistäisi jälleen saman vanhan saarnan. Että Magnie oli hänen kaikkensa nyt, kun isä oli jättänyt perheensä ja muuttanut Lerwickiin sen moraalittoman ulkomaanelävän luo, ja että Magnie oli jo aiheuttanut ihan tarpeeksi häpeää: *Kukaan meistä ei ole ikinä joutunut tekemisiin poliisin kanssa. En iljennyt näyttää naamaani kaupalla kokonaiseen kuukauteen. Sinun on jo aika kasvaa aikuiseksi. Lyöttäytyä yksin jonkun kivan, paikallisen tytön kanssa ja tehdä minusta mummi.*

Magnie kääntyi kohti Emmaa, joka istua nökötti siistinä ja sovinnaisena kuin äitimuorin siamilaiskissa, vaikka oli juonut ihan yhtä paljon kuin Magniekin. Hän oli toista maata kuin kylän omat likat, jotka karjuivat ja kiroilivat siinä missä pojatkin. Emma hillitsi aina itsensä. Hän ja Magnie nojautuivat kyynärpäidensä varaan ja katselivat kokkoa pikkukivitörmältä pienen matkan päästä. Tyypillistä Emmaa sekin: hän piti aina pientä etäisyyttä.

”Pitäisikö lähteä kotiinpäin?” Magnie toivoi Emman päästävän hänet omaan yksioonsä lääkärin isoon kartanoon. Hän

oli kerran päässyt kylään: he olivat loikoneet kapealla sängyllä, ja Emma oli antanut Magnien koskettaa ja suudella ja tehnyt tämän hulluksi himosta. Myöhemmin Magnie oli livahtanut takaportaita ulos yöhön kenenkään näkemättä. Peloissaan ja turhautuneena, mutta edelleen kiihkoissaan. Hän oli toivonut, että käynnistä poikisi jotakin: että hän muuttuisi pelkästä kaverista poikaystäväksi. Mutta Emman suhteen ei voinut ikinä olla varma mistään. Jopa heidän suudellensa, kun Magnie avasi Emman paidan napit ja tunsi tämän ihon vasten omaansa, Emma tuntui olevan jossakin kaukana. Seuraavan heidän puuhiaan ulkopuolisena, syrjästä. Hän ei varsinaisesti tuominnut Magnien suoritusta, muttei myöskään täysin keskittynyt tähän. Magnie ei vielääkään oikein tiennyt, mitä hän Emmalle merkitsi, eikä jostakin tutkimattomasta syystä uskaltanut edes kysyä. Toisinaan hänen olisi tehnyt mieli raivota, jotta Emma joutuisi ottamaan hänet vakavasti.

”En voi”, Emma vastasi. ”Martha ja Charlie ovat täällä, ja minun täytyy katsoa heidän peräänsä ja saattaa heidät kotiin.” Hän puhui rauhallisesti, ja jokin hänen hitaassa orkneyläisnuotissaan kiihotti Magnieta ja sai tämän hullaantumaan. Sillä nimenomaisella hetkellä Magnie olisi tehnyt mitä tahansa saadakseen Emman kokonaan itselleen.

”Ymmärrän. Totta kai.” Sillä mitäpä muutakaan hän olisi voinut sanoa? Emma oli hoitanut lääkärin lapsia vuosikaudet, ja vaikka kaksi vanhinta olivat jo teini-ikässä, tämä tunsi edelleen olevansa heistä vastuussa, mitä Magnie piti ihailtavana. Tosin tänään myös turhauttavana. Magniesta Emma oli vastuuntuntoisempi kuin lääkäri ja tämän vaimo, jotka eivät koskaan näytäneet tietävän tai välittävän, mitä heidän lapsinelikkonsa puuhasi. Emma oli ainoa, joka katsoi nuorten perään.

Magnie tiiraili kokon äärellä juhlivaa ryhmää nähdäkseen Moncrieffin lapset. Heitä oli vaikea erottaa, koska ainoa valo lankesi liekeistä. Ensimmäiseksi Magnie huomasi Marthan. Tummatukkaisen kuusitoistavuotiaan. Marthan aloitettua Anderson

High'ssa Magnie oli nähnyt tämän pukeutuvan ainoastaan mustaan. Nyt tyttö istui hiekalla jalat ristissä, omissa mietteissään. Deltanessin juorukellot pitivät häntä outona ja huomiohakuksena. Magnien äiti puhui hänestä päättään puistellen: *Tyttö joutuu vielä vaikeuksiin. Mikä järki niissä lävistyksissä on, ja hiuksetkin ovat kuin viikatteella nyrhityt. Hän olisi ihan nätti, jos tekisi jotakin itselleen.* Jo hiukan humaltunut Magnie mietti, miksi äidin sanat tuntuivat putkahtavan mieleen aina kun vähiten odotti. Kunpa hän olisi päässyt eroon niistä, eroon äidistä.

Charlie oli viisitoista, vuotta nuorempi kuin siskonsa, vaalea ja urheilullinen. Hänen oli vaikea kuvitella murjottavan itseksensä. Nytkin hän halaili kaveriaan ja he hoilasivat yhdessä. Ehkä jalkapalloveisua. Jotakin epäviireistä. Magnien korviin ei kantautunut sävelmän tapaistakaan. Pelkkä rytmi. Charlien kädessä keikkui tölkillinen vahvaa lageria. Pian hän oksentaisi. Magnie tunnisti merkit, olihan hänkin aloittanut ryyppäämisen jo teininä.

Joku kulki pikkukivillä Emman ja Magnien takana. Magnie kuuli kilahdukset ja tunsi pienten, vierivien kivien pistelevän paljaita käsivarsiaan. Hän käännähti. Hän toivoi, ettei tulija olisi kukaan yhteisön vanhimmista, joka vaatisi heitä pitämään pienempää ääntä tai sammuttamaan kokon. Silloin äiti taatusti kuulisi, että hän oli käynyt rannalla Emman kanssa. Viime aikoina Magnie oli kaunistellut totuutta, kun äiti oli tentannut häntä työstä. Mitäpä asia edes äidille kuului?

Rinteessä seisoivat kuitenkin poika. Nuori poika. Hänellä oli valkoinen t-paita ja valkoiset shortsit, joten näytti kuin hän olisi ollut alusvaatteillaan, astunut rannalle suoraan unesta. Magnie tunnisti pojan. Äiti oli osoittanut tätä, kun he olivat eräänä aamuna kävelleet yhdessä kauppaan: ”Tuo on se hölmö lapsi, joka asuu Dennis Gearin entisessä talossa. Hän kuulemma tuikkasi koulun tuleen ja polttaa jonakin päivänä vielä meidät kaikki.” Magnie oli kuunnellut vaiti. Hän tiesi, että äiti oli ollut mieltynyt Dennis Geariin – huhuttiin, että heillä olisi aikoinaan

ollut suhde – ja Gearin talon mittava uudistaminen oli tuntunut pahalta. Ehkä äidillä oli myös hieman syyllinen olo, kun Gearin ukko oli kuollut niin kuin oli.

Magnien kävi sääliksi hämmentyneen näköistä poikaa. Hoilotus nuotion ääressä oli alkanut jonkinlaisena kilpailevan urheilujoukkueen pilkkalauluna, mutta nyt viisu muuttui ilkeämmäksi. Erottaessaan sanat Magnie ei ollut uskoa korviaan. ”Vajakki, vajakki, vajakki.” Hän katsoi Emmaa. Tämä teki töitä lasten parissa. Varmasti tämä viimeistään nyt puuttuisi asiaan, ottaisi pojan syliinsä ja lohduttaisi. Poika pitäisi saada takaisin kotiin. Mutta Emma ei liikahtanutkaan. Hän tarkkaili edelleen rannan tapahtumia. Ehkä hän piti silmällä Charlieta ja Marthaa. Hän ei katsonut poikaa, joka seisoi heidän yläpuolellaan. Magnie nousi ja karjaisi nuorille, että härnääminen saisi luvan loppua, mutta hänen äänensä hukkui meluun. Veisu muuttui. Nyt nuoret messusivat: ”Pyöveli, pyöveli, pyöveli.”

Poika oli ummistanut silmänsä ja painanut kädet korvilleen välttyäkseen näkemästä ja kuulemasta kiusaajiaan. Magniesta nuoret käyttäytyivät käsittämättömän julmasti. Hän tiesi, etteivät kaikki joukon jäsenet olleet julmureita. Tämä johtui alkoholista ja kasvottomuudesta, sulautumisesta jengiin, jonka leppävalo muutti yhdeksi hirviömäiseksi, karjuvaksi massaksi.

Magnie räpiköi penkereen laelle lapsen luo ja nosti hänet syliinsä. Poika ei vastustellut. Hän oli hyvin kevyt, kuin lintu. Ei yhtään lihaa luiden ympärillä. Törmän toisella puolella, nuotion ja teinien näkymättömissä, hän laski pojan maahan. Veisuu oli tauonnut, ikään kuin törmän taakse jääneitä nuoria olisi äkkiä alkanut hävettää. Magnie otti poikaa kädestä. ”Sinä olet Christopher, etkös olekin? Tulehan sitten, Christopher – äitisi ja isäsi miettivät jo, missä olet. Vien sinut kotiin heidän luokseen.”

Vasta kääntyessään katsomaan taakseen Magnie huomasi varjon. Tutun hahmon, joka tuijotti häntä.

LUKU 3

He seisoivat pihalla odottamassa koulupäivän päättymistä. Valtaosa odottajista oli äitejä, mutta paikalla oli myös kaksi isää, kolme isoäitiä ja se nuori nainen, joka hoiti lääkärin lapsia. Useimpina iltapäivinä paikallaolijat jakautuivat pieniin ryhmittymiin, joiden keskustelut olivat hajanaisia ja kepeitä. Yhdeksässä kuukaudessa Helena Fleming oli jo oppinut kuviot. Pieniä, harmittomia jutuntyynkiä, rupattelua muiden lasten tempuista ja saavutuksista. Helena tunsi edelleen itsensä ulkopuoliseksi ja puhui harvoin omista lapsistaan, mutta osasi esittää innokkaan kuulijan osaa.

Tänään keskustelu kuitenkin vaikutti yhtenäisemmältä, päämäärätietoisemmalta, ja Helena hieman arasteli liittyä mukaan. Portti narahti, kun hän työnsi sen auki, ja muut kääntyivät katsomaan. Hän *tiesi*, että he olivat puhuneet hänestä. Äkkiä muut vanhemmat muuttuivat hänen mielessään kauhuelokuvan hahmoiksi, jotka muistuttivat pikemminkin metsästyskoiralaumaa kuin tutuiksi tulleita naapureita. He väijyivät ahnaasti juoruja, ja Helena osasi jo kuvitella, kuinka he repisivät hänet kappaleiksi saadakseen haluamansa, päät etukenossa ja suupielet kuolassa. Hänen teki mieli rynnätä pakoon, ja hän hätkähti itsekin omaa säikähdystään. Hän oli sentään vahva, itsenäinen nainen, joka oli omin käsin raivannut tiensä menestykseen, eikä hänestä suinkaan olisi pitänyt tuntua tältä: turralta, sekavalta, tärisevältä. Järkytys ja ylpeyden rippeet saivat hänet jäämään ja kohtaamaan muut. Sitä paitsi, hän tolkkutti itselleen, mitä he

oikeasti voisivat tehdä? Ei kukaan halunnut järjestää kohtausta. Ainakin pintapuolisesti shetlantilaiset olivat kohteliasta joukkoa. Helena käänsi muille selkänsä ja pysähtyi muka sitomaan kengännauhaansa välttyäkseen katsomasta heitä.

Juuri silloin pienimmät oppilaat päästettiin ulos. Helenan lapset olivat jo vanhempia, mutta pihalla odottavat huoltajat hajaantuivat etsimään jälkeläisiään ja muuttuivat välittömästi vaarattomamman näköisiksi. He kahmivat syliinsä koulureppuja ja takkeja. Tänä iltapäivänä takit olivat nimittäin täysin turhia. Oli toukokuu ja shetlantilaisittain lämmin. Hetkellinen jännitys oli purkautunut, ainakin tältä päivältä, ja rentoutunut Helena vakuutti itselleen, että hänen reaktionsa – mielikuva metsästyskoirista – oli ollut naurettava. Hänen olisi pitänyt kohdata muut, lähestyä heitä ja ryhtyä juttusille. Kuinka sääliittävä hän olikaan ollut! Mikä pelkuri!

Pian Elliekin ryntäsi pihalle kyynärpäät ja polvet viuhdoen, sukat nilkoissa, liitua tai maalia otsassa ja villapaidan etumuk- sessa. Puhua pulputtaen. Toisinaan Helena ajatteli, että tyttö oli puhunut jo syntyessään. Ainakin vaatinut huomiota. Helena oli tottunut kuuntelemaan vain puolella korvalla ja nyökkäilemään silloin tällöin. Äkkiä hänet valtasi musertava syällisyys, kun hän tajusi käyttävänsä täsmälleen samaa taktiikkaa kuin äitiinsä, joka sairasti pitkälle edennyttä Alzheimeria. Helena kumartui lähem- mäs ja yritti keskittyä, mutta Ellien kertomus oli jo puolivälissä, eikä hän enää saanut juonesta kiinni. Sitä paitsi Ellie oli jo kyl- lästynyt seisomaan paikallaan ja hyppeli nyt tiehensä.

Christopher tuli viimeisenä avustajansa kanssa. Hän tuli aina viimeisenä, aina avustajan seurassa. Helenasta pojalle olisi tehnyt hyvää viettää aikaa muiden joukossa, sillä kuinka tämä voisi oppia vuorovaikutuksen säännöt, jos siihen ei koskaan tarjoutuisi mahdollisuutta? Helena ei kuitenkaan ollut vielä kerännyt riittävästi rohkeutta kyseenalaistaakseen menettelyn. Hän ymmärsi, että koulu halusi pelata varman päälle, mutta hänestä oli kamalaa, että Christopher pakotettiin tuntemaan

itsensä erilaiseksi kuin muut. Poika oli yksitoistavuotias, pitkä, tummatukkainen ja tummasilmäinen. Kaunis. Avustaja halusi aina välttämättä käydä läpi päivän ongelmat. Lontoolaiskoulussa sellaiselle palvelulle ei ollut aikaa. Ongelmalapsia oli liikaa. Silloin Helena olisi ollut kiitollinen, jos joku olisi kertonut, kuinka Christopher pärjäsi tunneilla. Hän oli janonnut tietoa ja huomiota, jonka lapsi hänen mielestään ansaitsi. Nyt päivittäinen rituaali oli alkanut tuntua masentavalta. Hän ei olisi halunnut kuulla Christopherin kiroilleen jollekin koulutoverilleen tai purreen toista. Sääli ja ymmärrys olivat uuvuttaneet hänet. Ne tuntuivat melkein pahemmilta kuin koulun pihalla odottavien vanhempien tiedonnälkä, kun he kärkkyivät juoruja hänen oudosta tuhopolttajalapsestaan ja apeasta aviomiehestään.

”No niin, tänään meillä oli oikein mukava päivä.” Avustaja oli shetlantilaisnainen, jonka hilpeyttä noloimmatkaan tapahtumat eivät horjuttaneet. ”Eikös ollutkin, Christopher?” Hän oli sentään tajunnut, että Christopher inhosi suunnattomasti Chris-lempinimeä.

Christopher katsoi äitiään ja muljautti silmiään. Helena ajatteli, että muiden vihamielisyys johtui ennen kaikkea pojan ylimielisyydestä. Christopher oli fiksu – ainakin hänellä oli uskomaton muisti ja riittävästi loogista päättelykykyä vaikeidenkin laskujen selvittämiseen – ja koska hän kuvitteli olevansa maailman napa, hän toisinaan kohteli ympäröiviä aikuisia kuin palvelijoita, myös äitiään.

”Pieni kiukkukohtaus lounasaikaan, mutta ei mitään ylitsöpäsemätöntä.” Becky, avustaja, hymyili. ”Ei tulitikkuleikkejä tänään. Nähdään aamulla, Christopher.”

Christopherilla oli sortsit ja t-paita. Sandaalit. Ei villapaitaa eikä sukia. Hänen lempiasunsa jopa sydäntalvella. Christopher ei näyttänyt koskaan palelevan; hän inhosi kankaan kosketusta iholla, myös puuvillan tai villan kaltaisten luonnonkuitujen. Hän nukkui aina ilman pyjamaa ja vaelteli ympäri taloa ilkosillaan, jos vanhemmat eivät kieltäneet. Koulussa oli jo totuttu

hänen niukkaan vaatetukseensa, mutta alkuaikoina rehtori oli soittanut heille päivittäin kysyäkseen, miksi poika oli tullut kouluun ilman takkia. ”Me haluamme, että he saavat vähän raitista ilmaa koleallakin säällä.” Helena oli yrittänyt selittää ja passittanut sitten Christopherin kouluun takki ja villapaita repussa mutisten itsekseen: *Jos saatte hänet käyttämään niitä, kertokaa poppaskonstinne minullekin.* Hän toivoi tietenkin, etteivät saisi, mikä todistaisi hänen olleen oikeassa. Hän oli ollut oikeassa, ja puhelut olivat loppuneet.

Christopher odotti kärsivällisesti, kun Becky jutteli Helenan kanssa. Hän ei kiemurrellut kuten Ellie. Toisinaan hän nytkähti, puri kynsiään tai nyppi ihonsa verille, niin että kohtaan muodostui arpi. Kodin ja koulun välinen keskustelu oli pakollinen rutiini, ja Christopher ymmärsi rutiinien päälle. Kohtaamisen päätyttyä piha oli jo tyhjä. Ellie roikkui pää alaspäin kiipeilytelineessä, ja Helena huikkasi hänelle, että oli aika lähteä.

He asuivat melkein kahden kilometrin päässä koulusta mutta vähänkin siedettävällä säällä kulkivat matkat aina kävellen. Christopher valitti, kun ei päässyt autolla, mutta valittamisestakin oli tullut samanlainen rituaali kuin Helenan ja Beckyn jokapäiväisestä keskustelusta. Christopher ei nauttinut ulkoilusta, ja koska hän halusi mahdollisimman nopeasti kotiin omaan huoneeseensa ja tietokoneensa ääreen, hän kulki ripeästi, harppoi omituisen suurin jaloin kuin robotti. Tie johdatti heidät rannan tuntumaan, jossa nousuvesirajan yläpuolella häämöttivät leväkerros sekä pari ikivanhaa, alassuin käännettyä venettä. Tien ja rannan välissä oli pikkukivitöyräs, jonka harjalle Ellie kipitti heti tasapainoilemaan kädet levällään. Istuttuaan koko koulupäivän paikoillaan hän oli kuin juoksulenkkiä kaipaava koira. Rannan jälkeen polku kulki halki alavan, soisen niemen. Tähän aikaan vuodesta se loisti sateenkaaren väreissä: oli kurjenmiekoja, rentukoita, tervakkoja sekä Helenalle toistaiseksi tuntemattomia kukkia ja kasveja. Hän oli heti muutettuaan päättänyt opetella ne kaikki, mutta kiireellisemmät asiat olivat vieneet

hänen aikansa. Nyt he jo näkivät talon, josta oli tullut heidän kotinsa. He kutsuivat sitä nimellä Hesti, koska niin sitä oli aina kutsuttu. Se oli rakennettu mäelle, joka kohosi jyrkästi alavalta suomaalta, ja sen etuikkunoista näkyi niemen ja rannan poikki aina Deltanessin yhteisöön saakka, jossa oli koulu, kauppa ja monitoimitalo.

Ellie kiiruhti edeltä: hän tarpoi taloon johtavalla mäellä melkein yhtä nopeasti kuin tasamaallakin. Helena katseli kateellisenä Ellien menoa ja mietti, että joskus *hänkin* oli ollut yhtä energinen. Hän oli jaksanut tanssia yöt läpeensä ja mennä silti aamulla töihin, edelleen luovana ja kihisten ideoita. Mihin se oli päättynyt? Ei ainakaan avioliittoon. Muutamat hänen parhaista töistään olivat Danielin ansiota. He olivat tavanneet taidekoulussa ja menneet naimisiin aivan liian nuorina, ainakin kaikkien Helenin ystävien ja hänen vapaamielisten vanhempiensa mukaan: ”Miksi haluat avioitua, kulta pieni? Miksi tahdot pallon jalkaan, kun olette kumpikin vasta opiskelijoita?” Helenasta ajatus oli kuitenkin ollut mahtava. Dramaattinen ele. Ehkä he olivat viivyttäneet lasten hankkimista liian pitkään. Hän oli ollut jo puolivälissä kolmeakymmentä, kun Christopher oli syntynyt, ja lähes neljäkymmentä saadessaan Ellien.

Vielä kotipihassakin vastaus antoi odottaa itseään. Christopher paahtoi eteenpäin väsymättä kuin kone, mutta Helenaa hieman hengästytti, ja hän pysähtyi hetkeksi katsomaan alas laajaan laaksoon, jonka jää oli muovannut vuosisatoja aiemmin. Hän vakuutti itselleen, että vaikka Lontoossa oli trendikkäitä kuppiloita, näyttelyitä ja teatteria, *tämä* sieltä puuttui.

Helenan mennessä sisään Christopher oli jo kadonnut huoneeseensa. Poika oli taatusti riisunut melkein kaikki vaatteensa ja istui nyt alushousuillaan näytön ääressä, katseli täysin sopimatonta amerikkalaista poliisisarjaa silminnähdessä lumoutuneena. Rikostutkimuksen yksityiskohdista oli tullut hänelle pakkomielte, ja usein hänet piti pakottaa ruudun äärestä aterioille. Parhaimmillaankin se johti mielenosoitukselliseen murjotukseen ja

pahimmillaan väkivaltaiseen kohtaukseen. Kirkumiseen, jonka vuoksi naapurit Lontoossa olivat kerran soittaneet poliisit. Toisinaan Helena heltyi ja antoi Christopherin syödä voileivän yksin huoneessaan: vaikka hän tiesi, että siitä tulisi vaarallinen ennakkotapaus ja seuraavana päivänä olisi entistäkin vaikeampaa saada Christopher suostuteltua edes vähäksi aikaa perheensä pariin, hän oli liian uupunut kuuntelemaan kieltämisen nostattamaa äläkkää.

Ellie oli keittiössä penkomassa ruokakaappeja. Hän oli jo kuorinut satsuman ja jättänyt kuoret työtasolle. Hän lompsi Helenan ohi ja käpertyi olohuoneen sohvalle, viimein rauhoittuneena, katsomaan CBBC:tä. Danielista ei näkynyt merkkiäkään, vaikka tämän auto oli vakiopaikallaan talon takana. Ehkä hän oli lähtenyt kävelylle: oli sentään hieno päivä, ja aamulla hän oli vaikuttanut huomattavasti pirteämmältä. Helena oli helpottunut. Danielin masennus tuli aaltoina, ja kuten meri, toisinaan se hukutti hänet, huuhtoi pois Helenan tunteen ja rakastaman miehen ja jätti jäljelle katkeran, vihaisen muukalaisen. Oli mukavaa viettää vähän aikaa kotona ilman häntä.

Pöydällä lojui *Shetland Times*. Daniel oli kai napannut sen Deltanessin yhteisökaupasta aiemmin päivällä, kun Helena oli vielä tehnyt töitä. Helena avasi lehden ja mietti taas kerran, kuinka eri maata se oli kuin heidän entisen lontoolaisen asuinalueensa paikallislehti. Sen etusivu oli ollut täynnä hirveyksiä, seikkaperäisiä kertomuksia puukotuksista, pahoinpitelyistä, tuhopoltoista ja ampumisista. *Timesissa* taas kerrottiin Shetland Catchiin päätyneestä ennätyskalansaaliista, lammaskaupoista ja pienokaisten musiikkifestivaalista. Paniikkikohtaus koulun pihalla vaikutti nyt naurettavalta. Shetlantilaiset olivat hyviä ihmisiä. Helena alkoi tuntea stressin haihtuvan kehostaan, nousi pannakseen vedenkeittimen päälle ja laittoi itselleen kupillisen teetä ennen kuin palasi lehden pariin.

Toisen ja kolmannen sivun välissä oli paperilappu. Se oli pieni, täsmälleen kymmenen senttiä kanttiinsa, ja siististi

leikattu – mahdollisesti paperileikkurilla. Pieniruutuista paperia. Lapussa oli kuva: mustatuista pikkuruuduista muodostui tikku-ukko. Se olisi voinut kuulua lasten peliin, koska se roikkuu mustattujen ruutujen muodostamassa, alkeellisen näköisessä hirsipuussa. Hirtetty. Peli ohi. Kirjaimet kuitenkin puuttuivat, samoin niitä varten piirretyt viivat. Eikä lappunen suinkaan ollut ensimmäinen.

LUKU 4

Oli lauantaiaamu, ja Jimmy Perez istui pihallaan – Franin pihalla – ja katseli, kun Cassie leikki pienen puron rannalla, joka virtasi heidän kotinsa ja Magnus Taitin entisen torpan välissä. Huhuttiin, että torppa olisi myyty jollekin lerwickiläiselle miehelle. Perez pohti, oliko miehellä perhettä: olisi hienoa, jos tänne muuttaisi lapsia, joista Cassie saisi seuraa ja Ravenswickin koulu lisää oppilaita. Aurinko lämmitti, ja Perez antoi ajatustensa vaeltaa. Cassie oli itsenäinen yhdeksänvuotias. Aika kului uskomattoman nopeasti. Heidän tavatessaan tyttö oli ollut nelivuotias esikoululainen ja Franin kuollessa kuusivuotias. Toisinaan Cassie kääntyi tarkistamaan, että Perez oli vielä paikalla, ja jatkoi sitten leikkejään. Hän urakoi vaativan suunnitteluhankkeen parissa, rakensi patoja ja tekojärviä hidastaakseen puron virtausta. Lähiseudulla oli jo innokkaasti kaavailtu samankaltaisia kokeiluja, joilla ehkäistäisiin uusia maanvyörymiä. Valtava vyörymä oli ajanut pääsaaren kaaokseen kolme kuukautta aikaisemmin. Cassie työsti omaa koettaan. Fran olisi ollut ylpeä hänen ponnistuksistaan.

Heidän alapuolellaan kulki päätie, joka johti Lerwickistä Sumburghin lentokentälle, mutta tänään liikenne tuntui hyvin kaukaiselta ja sen melu etäiseltä kuin kesähyönteisten humina. Vieras, punainen pakettiauto kääntyi päätieltä kapealle sora tielle, joka nousi kohti taloja. Ehkä se kuului Taitin entisen torpan Hillheadin uudelle omistajalle, ja Perez saisi loistavan tilaisuuden tavata hänet. Mutta pakettiauto pysähtyiikin Perezin

talon eteen, ja siitä nousi nainen. Naisen ikää oli vaikea arvioida. Ehkä lähellä viittäkymmentä, koska hiuksissa oli jo ripaus harmaata. Ne olivat karheat, hyvin kiharat. Kesyttömät. Naisella oli farkut, punaiset nahkasaappaat ja käsin neulottu, punaisen ja sinisen kirjava villatakki. Hän muistutti tyyliltään hieman Franian.

”Komisario Perez?” Nainen oli englantilainen. Hänen kysymyksensä kuulosti kiihkeältä.

”Kyllä.” Perez aavisti, että käynti liittyi työhön – ei ollut lainkaan tavatonta, että häntä häirittiin myös vapaa-aikana – ja kii-rehti jatkamaan. Vuosikausien harjoittelu sai sanat soljumaan kuin itsestään. ”Mutta juuri nyt olen vapaalla. Jos kyseessä on poliisiasia, teidän pitäisi käydä asemalla Lerwickissä.”

”Aivan.” Ei vastaväitteitä. ”Totta kai. Ei olisi pitänyt tulla, ja ehkei asiani edes ole niin kovin tärkeä. Tai ylipäätään kuulu poliisille.” Nainen vilkutti Cassielle, joka rakensi edelleen puuhakkaasti patoan, ja kääntyi takaisin autolleen.

Ehkä se johtui vilkutuksesta. Vilkutuksesta ja naisen surullisesta olemuksesta. Perezin ex-vaimo Sarah oli moittinut, että Perez oli täysin kyvytön pidättelemään tunteitaan, ja Willow, hänen pomonsa ja satunnainen rakastajansa, piti kuvausta koh-talaisen osuvana: ”Sinä levität empatiaasi ja ystävällisyyttäsi liian laajalle. Toisinaan ne, jotka välittävät sinusta, jäävät tyh-jin käsin.”

Perez huikkasi naisen perään: ”Ajattelin juuri keittää lisää kahvia. Maistuisiko teillekin? Voisimme jutella epämuodolli-sesti. Kun nyt kerran jo olette täällä...”

”Jos olette aivan varma. Kieltämättä tämä tuntuu ihan hir-veän röyhkeältä.” Silti nainen väläytti nopean, ujon hymyn, ja helpotus huokui hänestä.

Perezin palatessa kahvit mukanaan nainen leikki Cassien kanssa ja auttoi tätä muovaamaan hiekkatörmää muovilapiolla, yhtä totisen näköisenä kuin tyttökin. Nähdessään Perezin hän laski lapion ja palasi tämän seuraan. He asettuivat vieretysten

valkoiselle lankulle, joka teki penkin virkaa, ja ojensivat jalkansa suoriksi.

”Kertoisitteko vaikka nimenne?” Perez siemaili kahviaan ja tähyili kohti Raven’s Headia. ”Ja sen, mikä teitä huolettaa.”

”Olen Helena”, nainen vastasi. ”Helena Fleming.”

”Olen kuullut teistä!” Helena oli muuttanut saarille hiljattain, lähes kolme vuotta Franin kuoleman jälkeen, mutta muuttamat Franin taiteellisista ystäväistä olivat toisinaan kutsuneet Perezin päivälliselle ja juhliin, ja hän oli kuunnellut heidän juorujaan. Perez oli ollut kihloissa Fran Hunterin kanssa, joka oli taiteilija ja Cassien äiti, mutta Fran oli murhattu, ja Perez uskoi edelleen Franin kuoleman olleen hänen vikansa. Hän kantoi syyllisyyttä jatkuvasti mukanaan.

Perez muisti Flemingin nimen myös *Shetland Timesista* ja *Shetlanderista*, jotka olivat tehneet hänestä jonkinlaisen paikallisen kuuluisuuden. Helena oli muotisuunnittelija: hän loihti shetlanninlampaan villasta asuja, joita esiteltiin Lontoon muoti- viikoilla. Hänen luomuksensa olivat näyttäneet mainetta ympäri maailmaa. Huhuttiin, että Cambridgen herttuatar olisi ostanut hänen suunnittelemansa villatakin hienosta lontoolaisliikkeestä.

”Asumme Deltanessissa.”

Perez nyökkäsi. Hän tiesi senkin, sillä saaren juoruja ei voinut vältyä kuulemasta. Flemingit olivat ostaneet Dennis Gearin talon, ja Dennis oli tappanut itsensä pian sen jälkeen kun perhe oli viimein päässeet muuttamaan, järkyttänyt yhteisöä ja tavaltaan tahrannut myös perheen maineen. Perez tunsi entistäkin suurempaa myötätuntoa naista kohtaan.

”Tiedätte varmaankin, että eräs mies hirtti itsensä meidän ladossamme?”

Perez nyökkäsi, ja nainen jatkoi.

”Se oli itsemurha. Teidän väkenne tutki jutun. Tehtiin ruumiinavaus. Mutta jotenkin tuntuu, että meitä pidetään syyllisinä. Niin paikalliset ajattelevat.” Helena kuulosti katkeralta. ”He tekevät elämästämme helvettiä.”

”Olen pahoillani”, Perez sanoi. ”Se on taatusti rankkaa.” Hän totisesti tunsu huhujen ja kuulopuheiden voiman. ”Mutta ei se välttämättä ole poliisiasia. Jos kestätte vielä vähän aikaa, pian ihmiset keksivät uutta jutun juurta.”

Piittaamatta Perezistä Helena Fleming jatkoi: ”Se vaikuttaa meihin kaikkiin. Minulla on kaksi lasta, tyttö ja poika. Ellie on vähän nuori kiinnittääkseen huomiota siihen, mitä ihmiset puhuvat, vaikka koulussakin taatusti kuulee kaikenlaista. Mutta poikani Christopher on autistinen. Hän pärjää hyvin, mutta tarvitsee tukea. Toisinaan hän käyttäytyy vähän oudosti, mutta tyhmä hän ei ole. Hän on huomannut ihmisten vihamielisyyden. Hän haluaa tietää, miksi meitä inhotaan.”

”Inhotaanko todella?” Perez ajatteli Helenan varmaankin liioittelevan. Shetlannissa ei oltu taipuvaisia vihaan.

”Eivät kaikki tietenkään inhoa. On meillä ystäviäkin. Silti meitä pidetään omituisina, hieman vaarallisina. Eikä Christopher totisesti helpota tilannetta.” Helena vaikenä hetkeksi. ”Hänellä on pakkomielteitä. Hänen uusin päähänpinttymänsä on tuli. Hän otti tikut mukaan kouluun ja tuikkasi pihalla muutamana paperiroskan tuleen. Eikä Daniel, mieheni, ole maailman sosiaalisin tyyppi.” Tuli hetkeksi hiljaista. Perez oli jo kehottamaisillaan Helenea jatkamaan, kun tämä alkoi taas puhua. ”Daniel löysi ruumiin. Hän näkee edelleen painajaisia.”

”Olen pahoillani”, Perez toisti, ”mutten vieläkään ymmärrä, kuinka voisin auttaa.”

Helena tuijotti kaukana siintävää Raven’s Headia. ”Joku on käynyt talossamme. Se on taatusti poliisiasia.”

”Onko jotakin viety?”

Helena pudisti päätään. ”Ei viety, vaan pikemminkin tuotu.”

Hän avasi vihreän nahkasalkkunsu ja veti sieltä muovikansion. Hän napsautti kansion auki, nappasi sieltä kolme pientä, neliönmuotoista ruutupaperilappusta ja laski ne varovasti heidän väliinsä penkille.

Ensimmäisessä lapussa oli pelkkä hirsipuu, toisessa myös

silmukka ja kolmannessa sekä puu että hirtetty. Helena osoitti viimeistä kuvaa. ”Tämä tuli eilen *Shetland Timesin* välissä.”

”Entä loput kaksi?”

”Ensimmäinen tuli kuukausi sitten – muutama päivä sen jälkeen, kun Daniel oli löytänyt Dennis Gearin. Toisen sain viime viikolla. Se oli poikani koulurepussa. Onneksi löysin sen ennen häntä.”

”Olisiko poikanne voinut piirtää kuvat?” Perez kysyi tunnustelevasti. Hän tiesi, miltä hänestä tuntuisi, jos joku syyttäisi Cassieta omituisten hirsipuukuvien piirtelystä, ja varoi järkyttämästä vierastaan. Lappuset olisivat kuitenkin voineet olla peräisin pelistä. Ne saattoivat olla harmittomia. Ehkä Helena Fleming ylireagoi.

”Ensin minäkin ajattelin, että ne ovat taatusti Christopherin tekemiä. Luonnostelen mallini ruutupaperille. Sitä on riiskaupalla työhuoneessani, ja hän olisi hyvin voinut ottaa muutamaman arkin. Mutta Christopher sanoi, ettei hän piirtänyt niitä, eikä Christopher valehtele.”

Perez ei sanonut mitään. Hän ajatteli, että rehellisinkin ihminen saattoi joskus poiketa totuudesta. Jopa Fran, maailman rehellisin nainen, osasi valehdella tarpeen tullen.

”Sitä paitsi”, Helena jatkoi, ”poikani ei olisi voinut panna tätä *Shetland Timesin* väliin. Mieheni osti lehden, kun Christopher oli koulussa, ja kun tulimme kotiin, poika paineli suoraan yläkertaan. Olen oikeasti miettinyt asiaa, eikä syyllinen voi olla Christopher.” Helena katsoi vetoavasti Perezia.

”Onko teillä mitään käsitystä, kuka tekijä voisi olla?” Perezistä lappujen jättäjä oli pelkuri. Häntä hävetti, että joku shetlantilainen saattoi olla näin salakavala ja julma. Hän tunsu Dennis Gearin tarinan paremmin kuin hyvin. Gear oli joutunut jättämään kotinsa, mikä oli osittain huonoa tuuria mutta myös hänen omaa syytään. Torppa oli kulkenut suvussa iät ajat, mutta Dennis ei ollut kummoinenkaan maamies, joten hän myi valtaosan pelloista tilkku kerrallaan, kunnes jäljelle jäivät vain

talo, ulkorakennukset ja hieman laidunmaata. Vaimonsa kuoltua Gear menetti otteensa ja sai potkut Lerwickin jätevoimalasta. Hän oli velkaa varmaankin puolelle saarelaisista, ja lopulta hänen kotinsa ulosmitattiin. Se ei mitenkään liittynyt lontoolaisiin Flemingeihin, jotka ostivat rakennukset ja asettuivat taloksi. Gearin viimeinen ele – itsemurha pihapiirissä, jossa asui lapsiperhe ja jossa joku lapsista olisi voinut löytää ruumiin – tuntui hänen kuolemaansa tutkineesta Perezistä itsekkäältä ja ilkeältä.

”Emme tienneet Gearin historiasta, kun hankimme paikan”, Helena sanoi. ”Emmekä sitä paitsi olleet millään muotoa vastuussa hänen ongelmistaan. Talo olisi viety häneltä, halusimmepa me tai emme.”

”Hän oli pidetty mies.” Perez muisteli nähneensä Gearin josakin varainkeruutapahtumassa Deltanessin monitoimitalolla. Tämä oli soittanut harmonikkaa yhdessä saaren parhaista tanssi-orkestereista, ja Fran oli kiskonut Perezin lattialle. Gear oli ollut hilpeällä päällä, ja hänen punoittava ihonsa oli kielinyt joko alkoholiongelmasta tai tulevasta sydänkohtauksesta. ”Kuului pelastusveneen miehistöön, tykkäsi juhliä.”

”Ja sitten me astuimme kuvaan”, Helena sanoi. ”Tulokkaat. Vieras puhenuotti, vieras asenne. Omituinen, tulta rakastava poika.”

Perez odotti, että Helena jatkaisi, mutta tämän vaiettua hän rikkoi hiljaisuuden kysymällä: ”Kuinka kauan Christopherin tulipakkomielle on kestänyt?”

Helena laski kahvimukinsa ruohikolle. ”Se kai alkoi Up Helly Aasta. Kaikesta siitä dramatiikasta ja roihuavista soihduista. Eräänä iltana viime viikolla hän lähti harhailemaan ja huomasi teinijoukon, joka oli sytyttänyt kokon rannalle. Kun hänet tuotiin kotiin, hän oli aivan suunniltaan.” Tuli hiljaista. Sitten taitvaalta alkoi kuulua saarten välisen pienkoneen hurinaa. ”Haluan kotiutua tänne. Yritän parhaani.”

”Luuletteko tosiaankin, että joku lähettelee näitä...”, Perez nyökkäsi kohti paperilappusia, ”koska haluaa pelotella teidät tiehenne?”